

FAKTA ELLER FIKTION?

"Vejen hjem", Scanbox Entertainment Danmark A/S, 2024.

Hvad kan film lære os om virkeligheden - om vores samtid og vores historie?

Fra filmen blev opfundet i 1895 opstod fiktionsfilmen med fokus på dramatiserede historier og dokumentarfilmen med fokus på at vise os et udsnit af den verden, der omgiver os. Og lige fra starten opstod en gråzone omkring, hvor autentisk en film rent faktisk kan være, og hvilke kritiske spørgsmål man bør stille til film og visuelle medier som historisk kilde.

I dette forløb undersøger eleverne, hvordan man kan skabe en film, der tager udgangspunkt i en virkelig hændelse, men hvor filmholdets beslutninger om alt fra dramaturgi til virkemidler afgør, hvad publikum får at vide, og hvilke følelser der aktiveres hos dem.

Forløbet består af følgende faser:

- Hjemme på skolen arbejder eleverne med at forberede deres film baseret på en artikel og nogle arbejdsspørgsmål, som I finder i elevmaterialet
- I kan derudover vælge at arbejde mere teoretisk og analytisk med dokumentarfilmen i vores undervisningsmateriale her på Filmcentralen.
- Under FILM-X forløbet får klassen et oplæg, hvor vi har dialog omkring udvalgte filmeksempler indenfor både fakta og fiktion
- Derefter producerer filmholdene deres film i de valgte studier med støtte fra FILM-X guiderne - det bruger vi ca. 2 timer på
- Forløbet afrundes i vores biograf, hvor vi ser og evaluerer dagens produktioner

Denne vejledning guider jer igennem den praktiske forberedelse omkring filmene, der produceres i FILM-X studierne, og giver anbefalinger til det mere teoretiske arbejde.

FASE 1: Praktisk forberedelse

Den praktiske forberedelse på skolen er vigtig for at eleverne kender deres ramme og rolle, inden de kommer til FILM-X.

Vi anbefaler at I starter med at se vores [introduktionsfilm til FILM-X studierne](#) fælles på klassen.

Herefter inddeles klassen i filmhold på 4-7 elever, og holdene de fordeles på studierne 1-4. Er I færre end 28 elever er der max 6 elever i Studie 4 / Bilen. Hvert filmhold ser nu introfilmen til netop det studie, de skal arbejde i. Filmene viser mulighederne og desuden får eleverne en introduktion til de funktioner, der skal varetages på hvert filmhold.

Se introduktionsfilmene under beskrivelsen af hvert studie på hjemmesiden:

[Studie 1](#), [Studie 2](#), [Studie 3](#), [Studie 4](#)

Introduktionsfilmene viser mulighederne i de enkelte studier og introducerer til de funktioner, eleverne skal fordele mellem sig hjemme på skolen.

På hvert hold skal der være en Instruktør, en fotograf / scenograf og 3-5 skuespillere. Vi anbefaler, at holdene sammensættes således, at eleverne varetager en funktion, de har særlig interesse for eller kompetence til at varetage. Det er f.eks. vigtigt, at instruktøren er motiveret for at lede sit hold, de tekniske funktioner varetages af elever, der kan lide at fordybe sig med en computer, og at skuespillerne har mod på at tage en rolle på sig.

Ud over de fire optagestudier, som eleverne fordeles i, kan alle benytte sig af **Nærbilledstudiet**, hvor holdene kan optage nærbilleder som klippes ind i filmen. Det kan være at de lægger et interview ind i filmen eller en person, der taler direkte til kameraet.

Se også meget gerne den korte introfilm til [Nærbilledstudiet](#), så eleverne kan tænke disse muligheder ind i deres historier under forberedelsen på skolen.

FASE 2: Faglig forberedelse

Den faglige forberedelse omfatter primært, at eleverne forbereder deres fortælling til filmen.

Vi har udvalgt og omskrevet et udvalg af nyhedsartikler, som de tager udgangspunkt i. Der findes to artikler pr studie, så først læser og vælger de en artikel, og derefter bruger de vores arbejdsspørgsmål til at planlægge filmen overordnet.

- Vil I lave en dokumentarfilm eller en fiktionsfilm?
- Hvilke baggrundsfilm vil I bruge?
- Vil I lave ekstra optagelser i nærbilledstudiet? Fx interviews eller andre ekstra klip, der passer til historien
- Hvem er jeres fortæller? (Hovedpersonen, alvidende voice over, Instruktøren)
- Skal filmen oplyse, underholde eller skabe debat?
- Hvad er jeres historie? Start-midte-slutning og konflikt
- Hvordan I vil bruge lyd & musik?
- NB. Færdige film må max vare 3 min.

Artikler og arbejdsspørgsmål findes på elevsiden og kan desuden printes som PDF.

For at eleverne kan tage stilling til, om de vil producere en dokumentarfilm eller en fiktionsfilm, skal de have en introduktion til de to grene af filmen.

Fiktionsfilmen er kort fortalt kendetegnet ved, at den har en fiktiv fortælling oftest bygget op med start-midte-slutning og konflikt, at karaktererne er opdigtede (evt. inspireret af virkelige personer), og at virkemidlerne bruges frit til at forstærke følelser og plot.

Dokumentarfilmen kan du evt. vælge at gennemgå ud fra den kortfattede artikel om dokumentarfilm i vores Filmleksikon, som giver en hel basal forståelse af dokumentarfilmgenren: <https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/dokumentarfilm>

Vil I arbejde med et længere forløb om dokumentarfilm, kan I bruge vores materiale her på Filmcentralen. Her er tilknyttet forskellige film og klip, og det er muligt at plukke i materialet, så I kan bruge få eller mange lektioner. Se materialet her: <https://filmcentralen.dk/grundskolen/undervisning/fokus-paa-dokumentarfilm-udskoling>

Vi gennemgår også kendetegnene ved de to grene ud fra et par filmeksempler i vores biograf som start på selve forløbet i FILM-X.

FORLØBET I FILM-X

Forløbet i FILM-X varetages af to undervisere. De introducerer til teknik, udfordrer eleverne filmfagligt og coacher dem i at varetage deres funktion på filmholdet.

Din rolle som lærer er først og fremmest at forberede og efterbearbejde FILM-X besøget med klassen.

Under forløbet i FILM-X er der behov for, at du:

- Støtter elevernes samarbejde og fokus på den faglige vinkel, I arbejder med på skolen
- Laver aftaler med elever, der holder pause undervejs i forløbet
- Er til stede og observerer dine elever i nye roller og omgivelser

Derudover kan du dokumentere elevernes arbejdsproces, hvilket vil være en super indgang til evalueringen hjemme på skolen.

Introduktion og fagligt oplæg i biografen

Forløbet starter i biografen, hvor vi ser eksempler på dokumentarfilm og fiktionsfilm baseret på virkelige hændelser. Vi ser på, hvordan virkemidlerne anvendes forskelligt i de to grene af filmen - og til tider smelter sammen.

Underviserne får også en fornemmelse for elevernes forhåndsviden, og hvad I har arbejdet med hjemme på skolen.

Optagelse af billede og lyd i FILM-X

Efter en fælles rundvisning går filmholdene i gang med at optage deres film. Underviserne hører om, hvilke artikler filmholdene har valgt at arbejde med, og hvilke overvejelser de har gjort sig omkring virkemidler og fortælling. Herefter optages filmene og holdet samarbejder i de roller, de har valgt på forhånd (instruktør, fotograf, skuespiller), og underviserne kommer med inputs og feedback undervejs.

Klipning i FILM-X

Under klipningen er det klipperen, der sidder ved tastene. Resten af holdet deltager med idéer og refleksioner ift. indklip, effektløse og musik, de vil have med i filmen.

Holdene fra studie 1 og 2 starter klippeprocessen med at indspille deres dialog med mikrofon ved klippecomputeren.

Der er mulighed for at nogle elever optager ekstra billedmateriale i Nærbilledestudiet, mens resten af holdet klipper.

Holdet samles ved klippestanderen og færdiggør filmen med ekstra billedklip, lyde og musik, og fx tekster og credits.

Filmpræsentation i biografen

Vi slutter forløbet af med, at holdene præsenterer deres proces og færdige film for klassen i vores biograf. Hvert hold redegør for deres valg af virkemidler i relation til, om det er dokumentar eller fiktion, de har valgt at arbejde med, og vi reflekterer over filmens sandhedsværdi.

Kontakt

Har du brug for hjælp eller inspiration til forberedelsen, kan du kontakte FILM-X på tlf. 3374 3669 eller sende en mail til film-x@dfi.dk